

КОНЦЕПЦІЯ COMMUNITY POLICING ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ, МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ГРОМАД: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ

С.О.Шайхет,

Головне управління Національної поліції в Одеській області

Ю.В.Карпенко,

Адміністрація Держспецв'язку України

У статті обґрунтовано необхідність упровадження в Україні концепції Community Policing (CoP), змістом якої є взаємодія поліції та громади. Проведено фактологічний аналіз досвіду зарубіжних країн щодо реалізації концепції Community Policing (на прикладі США, Великої Британії, Кенії, Індії та Японії). Сформульовано рекомендації щодо впровадження механізмів реалізації концепції Community Policing в Україні в контексті децентралізації влади та реформування правоохоронних органів, зокрема через: розробку та ухвалення органами місцевої влади відповідних муніципальних стратегій (програм) безпеки територій; здійснення децентралізації діяльності Національної поліції, наприклад, шляхом упровадження інституцій "присутності" поліції кобанів у комплексі з традиційним патрулюванням; застосування сучасних цифрових сервісів для здійснення ефективної боротьби з новими різновидами злочинів; проведення спільного навчання поліцейських і громадян (відкриті діалоги, сумісне вирішення безпекових завдань територіальних громад, обговорення незручних питань тощо) з метою налагодження комунікацій, оперативної взаємодії та забезпечення належного рівня взаємоповаги й допомоги; стимулювання патріотизму та волонтерства для ефективної співпраці громадян з органами правопорядку.

Ключові слова: community policing, органи місцевої влади, місцеві громади, Національна поліція, стратегії безпеки територій.

COMMUNITY POLICING CONCEPT AS AN INSTRUMENT FOR EFFICIENT INTERACTION OF NATIONAL POLICE, LOCAL AUTHORITIES AND PUBLIC: UKRAINIAN AND FOREIGN EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION

S.O.Shaykhet,

General Directorate of the National Police in the Odessa region

Y.V.Karpenko,

Administration of the State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine

The article substantiates the need to introduce in Ukraine the concept of "Community Policing" as an effective tool for interaction between the National Police, local authorities and educated territorial communities in the context of power decentralization and law enforcement reform. A factual analysis of the experience of foreign countries on the implementation of the concept of "Community Policing" (on the example of the United States, Great Britain, Kenya, India and Japan) was carried out. Recommendations for the implementation of mechanisms for the implementation of the concept of "Community Policing" in Ukraine were formulated, in particular through: development and adoption by local authorities the authorities of the respective municipal security strategies (programs) of the territories; the decentralization of the activities of the National Police, for example, through the introduction of the "presence" of the "Coban" police along with use of modern digital services to effectively combat new types of crime, conduct joint training of police officers and citizens (open dialogues, jointly solving the security tasks of local communities, discuss inconvenient issues, etc.) in order to establish communications, operational interaction and ensuring an appropriate level of mutual respect and assistance; encouraging patriotism and volunteering to effectively engage citizens with the right of order.

Key words: community policing, local authorities, local communities, National Police, territory security strategy.

Постановка проблеми. Упродовж останнього десятиріччя у світі поширюється тенденція щодо провадження безпеки життєдіяльності суспільства. Розвинені країни витрачають значну частину державного бюджету на розробку й впровадження нових стратегій, програм та технологій для забезпечення життя громадян. Після Революції Гідності успішно реалізується рефор-

ма Національної поліції України. Слід зазначити, що чимало із сучасних нововведень вже впродовж тривалого часу використовуються багатьма країнами світу, більшість з яких, реформуючи національні системи органів правопорядку, застосовували досвід США та Великої Британії. Необхідність упровадження в Україні концепції Community Policing полягає в необхідності зміни

© Шайхет С.О., Карпенко Ю.В., 2018

ставлення громадянина до поліцейського не як до представника жорсткої (каральної) сили, а як до захисника (друга, партнера), що уособлюється на місцевому рівні провадження безпеки як способу життя всіх членів громади. Такий підхід до безпеки гарантуватиме створення сприятливого середовища не тільки для членів певної місцевої громади, а й надасть можливість поширювати такий стиль (спосіб) життя серед усього населення України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Упродовж останніх років проблематика реформування органів правопорядку (органів охорони правопорядку) у світі активно дискутується зарубіжними та вітчизняними вченими, зокрема слід виділити фундаментальні дослідження з теорії права у сфері функціонування поліції О.Вілсона [35], С.Гарінга [23], Т.Джонса [24], А.Іванова [18], Х.Накахара [28], Р.Піла [27], Дж.Патесон [29], М.Саліма [31], Р.Трояновица [34], Е.Ходатенко [19], Р.Фрайдмана [21]. У науці державного управління безпекову сферу досліджували В.Бакуменко [1], О.Карпенко [5], В.Куйбіда [4], Г.Почепцов [8], однак **невирішеною раніше частиною загальної проблеми** й досі залишається відсутність уніфікованих механізмів реалізації державної політики органами публічної влади щодо організаційно-інституційного забезпечення діяльності Національної поліції України на місцевому рівні.

Формування цілей статті. Мета дослідження полягає у визначенні та науковому обґрунтуванні дієвих механізмів реалізації концепції Community Policing в Україні для забезпечення ефективної взаємодії Національної поліції України з органами місцевої влади та громадами на основі зарубіжного досвіду для подальшого використання у вітчизняній практиці.

Виклад основного матеріалу. Засновником сучасної правоохоронної діяльності вважають Р.Піла, який у 1829 р. створив та очолив Лондонський поліцейський округ. Він запровадив низку організаційних нововведень, які практикуються й у сучасній поліцейській діяльності. Наприклад, піше патрулювання територій сприяло налагодженню ефективної комунікації між рядовими поліцейськими та жителями шляхом належного діалогу та співпраці. Для підтримки патрульних у виконанні своїх службових обов'язків Р.Піла запровадив спеціальні озброєні командні структури [29].

Концептуальні підходи Р.Піла сформульовано в дев'яти принципах, за якими одним із базових завдань поліції визначено запобігання злочинам

та безладу. Також було обґрунтовано доведено, що здатність поліції ефективно виконувати свої обов'язки безпосередньо залежить від загального схвалення її дій з боку місцевого населення. Тому, на його думку, поліція завжди має комунікувати з громадськістю, забезпечувати добровільне співробітництво громадян, неухильно дотримуватись законів, а також постійно демонструвати абсолютну неупередженість на службі. Жорсткий вплив (фізична сила) повинен застосовуватися поліцією виключно для забезпечення порядку та дотримання законів, і тільки після того як всі інші переговорні ресурси, а також поради та попередження вичерпані [27].

В умовах децентралізації влади з'явилася необхідність переходу від традиційно жорсткої поліцейської моделі до моделі реалізації сервісно орієнтованої концепції забезпечення потреб громади через налагодження комунікацій (взаємодії) поліції, органів місцевого самоврядування та населення, яка отримала назву "community policing" або "community-oriented policing".

Існує багато визначень та тлумачень терміна "community policing", розглянемо найпоширеніші з них. Зокрема, доктор Р.Фрайдманн вважає, що community policing є політикою та стратегією, спрямованою на досягнення більш ефективного та дієвого контролю над злочинністю, зниження побоювань злочинності, підвищення якості життя та легітимності поліції шляхом проактивної опори на ресурси громади з метою зміни умов, що викликають злочинність. Це передбачає більшу підзвітність поліції, більшу участь громади у прийнятті рішень і більшу турботу про громадянські права та свободи [21]. На думку Р.Трояновица, автора книги "Community policing: How to get it started", community policing є філософією персоналізованого обслуговування, коли один поліцейський, постійно працюючи на певній території, співвзаємодіє з місцевими жителями з метою виявлення та розв'язання їхніх проблем [34].

В Українських реаліях ми можемо сказати, що community policing – це стратегія співробітництва поліції та громад, зокрема сформованих ними місцевих органів влади (органів місцевого самоврядування, як-то виконкомів місцевих рад, ОСББ тощо), основною метою якої є запобігання і розв'язання проблем злочинності та гарантування захищеності життєдіяльності населення.

Основні принципи розвитку сучасної поліції у світі збігаються з принципами, визначеними англійцем Р.Пілом. Однак варто зазначити, що ще задовго до нього, на півночі США, вже були спроби створення організації з поліцейськими

функціями. Усе почалося з об'єднань “Нічний Вартовий”, які формувались з волонтерів та активістів. Основним обов'язком цих організацій було спостереження за вулицями та запобігання злочинами, однак ці добровільні підрозділи відрізнялись низьким рівнем дисциплінованості та недобросовісно виконували свої обов'язки (пиячили, самовільно припиняли чергування тощо), а тому їхня діяльність виявилася малоефективною. Одночасно в південних штатах розвиток патрульної поліції йшов іншим шляхом. Започаткування сучасної поліцейської діяльності на півдні США почалося з виникнення “рабовласницьких” патрулів, перший з яких було офіційно створено в колонії Кароліна в 1704 р. Основними його функціями було переслідування, затримання та повернення власникові рабів-втікачів, протидія і запобігання їх стихійним повстанням, а також підтримка належної дисципліни серед них та здійснення покарання в разі порушення будь-якого правила плантації. Пізніше, після Громадянської війни у США (1861–1865 рр.), ці формування були реформовані в організовані підрозділи з наглядом за звільненими рабами.

Із 30-х рр. XIX ст. розпочалася стрімка урбанізація півночі США, наслідком чого стало різке підвищення рівня злочинності, а протидіяти вуличному насильству, рекету та проституції існуюча правоохоронна система була не в змозі. Тоді й почали створюватись прототипи сучасних поліцейських дільниць, але ситуація не покращувалась, оскільки до вуличної злочинності додалися непоодинокі випадки расової дискримінації, вандалізму та вбивств. В існуючій поліцейській системі стрімко підвищився рівень корупції та спостерігалась тотальна співпраця з кримінальними угрупованнями [23].

Зазначені факти спричинили здійснення масштабної реформи поліції. Владою було розроблено цілу низку непопулярних серед діючих поліцейських нововведень, зокрема зобов'язання носити форму на службі.

Значно пізніше, у 1950 р., О.Вілсон презентував книгу “Адміністрація поліції” [35], яка згодом стала проектом стандартів поліцейської служби. Її автор вважав, що централізація, дисципліна й наближення до військової служби мають бути основою для організації поліцейської діяльності. З метою забезпечення ефективної боротьби зі злочинністю він пропонував збільшити кількість патрулів, а піші патрулі замінити моторизованими патрульними, а також будувати командні центри і поліцейські відділки. Проте підвищення рівня організації та поліцейський професіоналізм не

стали панацеєю у боротьбі із злочинністю, а лише загострило непрості взаємовідносини звичайних громадян з поліцією, яку ще більше стали сприймати як інструмент влади для репресій. У 1960 р. у США вперше з федерального бюджету почали виділяти кошти на розробку і впровадження програм співпраці поліції та громади, але ці програми були лише передвибірчою PR-технологією влади для ЗМІ, а після їх презентацій про них одразу забували. У 80-х рр. XX ст. більшість поліцейських департаментів самі почали розуміти необхідність налагодження відносин з громадою, саме тому на місцевому рівні стали впроваджуватися засади концепції “Community Policing” [30].

На сьогодні система органів правопорядку США відрізняється ефективністю роботи поліції. У США функціонує близько 40 федеральних поліцейських служб, що належать різним міністерствам та установам, основними з яких є: Федеральне бюро по боротьбі з наркотиками, Служба імміграції та натуралізації, Корпус тюремної варти, Паспортне бюро Державного департаменту, Військова поліція, Поліція з охорони національних парків, Федеральні підрозділи з охорони мостів і тунелів, Служба охорони уряду, Секретна служба міністерства фінансів, Поліція департаменту пошт і телеграфу, Митна і Аеродромна поліція, Служба Маршалів [18]. Зазначені служби у своїй діяльності роблять основний акцент на інноваційних технологіях. Нова хвиля милітаризації у світі також відобразилась і на системі органів правопорядку США, зокрема збільшилася кількість підрозділів спеціального призначення (SWAT) та інших напіввійськових формувань.

У рамках нашого дослідження актуальним є аналіз досвіду реалізації концепції Community Policing у Кенії, де обов'язком кожного громадянина (на умовах волонтерства) встановлено: повідомляти в поліцію про підозрілих осіб чи діяльність; формувати безпечне середовище в районі та біля свого будинку (шляхом створення ефективних систем нагляду). У положеннях Кенійської поліції визначено її девіз: “Служіння для всіх” (“Utumishi Kwa Wote”) [25].

Крім застосування основних принципів, кенійські поліцейські вважають, що надання безпеки всім громадянам залежить від спільної відповідальності поліції та громади. Поліцейські патрулі в Кенії доповнюються приватними охоронцями та прикордонними групами спостереження. Співробітники поліції постійно проходять курси підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки. У країні на місцевому рівні є освітні центри, у яких навчають громадян конструктив-

ній співпраці з поліцією, і центри з підтримки жертв злочинів.

У Кенії також активно працюють підрозділи організацій поліцейських співтовариств, які мають назву “Форум Громади та Поліції” (“Community Policing Forum”), що сформовані з представників поліції, органів місцевої влади та недержавних організацій (місцеві лідери, резиденти та громадські організації). Члени форумів зустрічаються для виявлення та розв’язання проблем у відповідних сферах життєдіяльності громад. Такі форуми створюються в житлових приміщеннях, ділових районах та маєтках поблизу місцевих поліцейських пунктів для зручного спілкування та додаткової підтримки. У свою чергу, до обов’язків поліції входять спілкування з громадою, чесна і прозора робота, забезпечення дотримання законів, запобігання їх порушення, патрулювання території та ін.

На відміну від централізованої організації діяльності органів правопорядку Кенії, в Індії [31] концепцію Community Policing почали реалізовувати після проведення центральною владою аналізу та оцінювання стану поліцейської діяльності штатів, внаслідок чого було розроблено окремі моделі впровадження для кожного з них.

У 1861 р. під час перебування Індії під протекторатом Англії було ухвалено перший законодавчий акт, яким регулювалася діяльність Індійської поліції, зокрема поліцейським заборонялось без письмового дозволу брати участь у будь-яких зборах, мітингах, бути членом будь-якої партії, профсоюзу чи громадської організації, видавати книжки чи спілкуватися з пресою. У 1980 р. правляча партія “Джаната парти” представила проект закону про реформу поліції, однак у 1981 р. після зміни влади і приходу Індійського національного конгресу реформування поліції було відкладено [19]. І тільки впродовж останніх років в Індії розпочалася справжня реформа поліції. Так, у Тамілнаді (південному штаті Індії) було запроваджено програму “Друзі поліції” (“Community Policing: Friends of Police”) [22].

Як і в інших країнах, ця програма сприяла забезпеченню участі громадян у поліцейській діяльності, через надання ними корисної інформації органам правопорядку з метою запобігання скоєнню та розкриття злочинів. У рамках цієї програми громадяни можуть безпосередньо впливати на роботу поліцейських, слідкувати за законністю їхньої діяльності. До основних функцій “Друзів поліції” відносять нічне патрулювання, допомогу в регулюванні дорожнього руху, громадське обговорення законів, створення дієвої

мережі інформаторів для отримання оперативної і правдивої інформації в будь-який час. Зазначена програма допомогла інтеграції поліцейських як повноцінних членів до місцевої громади.

Ще однією важливою функцією поліції в Індії є служба допомоги дітям “Makkala Sahayavani-1098” (далі – MSV) [26], яку було створено в 1997 р. для захисту дітей, що мешкають на вулиці, дітей-жертв сексуального рабства, дітей, яких залишили батьки або опікуни. Працівники служби надають професійні телефонні консультації щодо розв’язання проблем дитини, забезпечують поліцейський захист для кожної дитини, яка перебуває в надзвичайній ситуації. Служба працює цілодобово, оснащена новітньою цифровою технікою, а в оперативних підрозділах є як рятівники-чоловіки, так і рятівники-жінки (якщо в біду попала дівчинка), які можуть надати швидку медичну та психологічну допомогу. MSV також співпрацює з дитячими будинками, правозахисниками, упроваджує програми реабілітації дітей.

За даними 2016 р., в Нью-Делі було зафіксовано 2150 випадків згвалтувань жінок, що на 67% більше, ніж у 2012 р. На основі цих даних у березні 2018 р. було прийнято рішення про створення спеціального підрозділу поліції який назвали “Raftaar”, тобто “Швидкість”. У цей підрозділ увійшли 40 жінок-офіцерів, які цілодобово патрулюють на мотоциклах вулиці Нью-Делі з метою викриття зловмисників. За офіційними даними, із жовтня 2017 р. до лютого 2018 р. було зафіксовано 233 випадки протиправних дій проти жінок, а з березня до вересня 2018 р. кількість таких випадків зменшилася майже вдвічі, що дає підстави зробити висновок про ефективність такого патрулювання [32].

На відміну від Кенії та Індії, в Японії створення поліції відбувалося за принципами континентальної Європи, починаючи з 1871 р., однак разом із її традиційними обов’язками здійснювався контроль (моніторинг) за всіма друкованими виданнями країни. Згодом, упродовж 1911–1945 рр. в Японії існувала й так звана Таємна політична поліція (Токубэцу кото кэйсацу). Після закінчення Другої світової війни вся існуюча поліцейська система була розформована, а під протекторатом американської окупаційної влади в 1946–1947 рр. було створено нову структуру, основною відмінністю якої стала її децентралізація. Пізніше, у 1965 р., у складі японської поліції було сформовано спеціальний відділ, який виконував функції охорони високопосадовців (Sekyuritiporisu) [28].

Сьогодні Японія належить до країн із децентралізованою системою правоохоронних органів. До складу поліції входять: науково-дослідний інститут поліції в м. Касива, поліцейська академія в м. Токіо, палацова поліція, Національна поліція Японії, що включає в себе Центральне управління і сім регіональних поліцейських бюро, яким підпорядковані: столичне управління поліції, поліцейське управління м. Кіото, поліцейське управління м. Осака, 43 поліцейські служби префектур і поліцейське управління острова Хоккайдо. Муніципальна поліція в префектурах складається із штабу в префектурі (Хомбу), поліцейських управлінь (кейсацусё), поліцейських відлень у містах (кобан), поліцейських постів у сільській місцевості (“тюдзайсё” – кожен з яких є одночасно і службовим, і житловим приміщенням для одного поліцейського). Функції охорони в’язниць і конвоювання ув’язнених виконує окремий структурний підрозділ поліції, підпорядкований Міністерству юстиції, – тюремна охорона [20].

Назва “кобан” походить від поліцейської структури, запропонованої в 1874 р. засновником японської поліції, самураєм Кавадзи Тосіосі. Кобан – дільничне відділення поліції в Японії, а також первинна організаційна одиниця японської поліцейської системи [24].

Саме створення системи кобанів стало організаційно-інституційною базою реалізації концепції Community Policing в Японії. Оскільки кобан є невеликим двоповерховим приміщенням, у якому можуть працювати від одного до 10 поліцейських, вони розташовуються майже в кожному кварталі, що дає змогу витратити мінімум часу для того, щоб отримати допомогу поліції. Певного стандарту зовнішнього вигляду кобанів не існує, тому вони можуть мати абсолютно різний вигляд, що дає змогу вписати ці будиночки в місцевий ландшафт.

Громадяни можуть звернутися до кобану з будь-якими питаннями, які належать до компетентності поліції. Рядові поліцейські, які працюють у кобанах, завжди люб’язні, мають спеціальні навички для спілкування з дітьми та людьми похилого віку.

До основних обов’язків поліцейських входить патрулювання вулиць, яке зосереджується в основному в районах з високим рівнем злочинності, розповсюдження листівок з метою запобігання правопорушенням, проведення відкритих лекцій для жителів району з метою поширення інформації щодо стану справ на відповідних ділянках для обговорення з громадою можливих варіантів розв’язання нагальних проблем.

Разом з Японським агентством міжнародного співробітництва національна поліція проводить навчання офіцерів органів правопорядку з інших країн, які забажали впроваджувати інституційно-організаційну систему “Кобан”. Іноземці мають можливість співпрацювати разом з представниками японської поліції, побачити які саме методи використовуються на практиці, яким чином японські офіцери налагоджують ефективні комунікації з громадянами і чому саме така взаємодія є важливою функцією в роботі правоохоронних органів [33].

Після проголошення незалежності в Україні було зроблено кілька спроб реформувати систему правоохоронних органів, але тільки в 2015 р. після ухвалення Закону України “Про Національну Поліцію” [9] почались суттєві зрушення, які кардинально змінили існуючу міліцію й створили необхідні умови для впровадження концепції Community Policing.

В Україні взаємодія поліції та громади врахована в ст. 11 Закону України “Про Національну Поліцію”, де, зокрема, зазначено, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об’єднаннями на засадах партнерства і спрямована на забезпечення їх потреб [17]. Так, з 2016 р. впроваджується вітчизняний пілотний проєкт “Шкільний офіцер поліції”, який став першим у реалізації концепції Community Policing в Україні. Цей проєкт було розроблено з метою розв’язання проблеми підліткової й дитячої злочинності, який поєднує зусилля двох організацій – Національної поліції, що відповідає за профілактику скоєння злочинів, і закладів середньої освіти, які забезпечують навчання дітей [10]. У рамках проєкту поліцейські проводять відкриті уроки в школах, де розповідають дітям (відповідно до віку) про безпеку спілкування з незнайомцями, правила поведінки на дорогах та в громадських місцях, куди саме звертатись у разі виникнення надзвичайної ситуації, або якщо дитина потрапила в небезпеку, про проблеми булінгу, про неприпустимість уживання наркотиків, безпеку в Інтернеті тощо [6]. Для учнів молодших класів інформація подається у формі гри, що дає змогу з раннього дитинства привчати дітей не боятися, а довіряти людям у формі.

До ініціативи з реалізації концепції Community Policing долучились й неурядові організації. У Вінниці ГО “Паросток” започаткувало для поліцейських курси мови жестів з метою забезпечення їх спроможності спілкуватись з людьми з вадами слуху; організація “Спеціальна олімпіада” разом з поліцією навчає дітей з аутизмом прави-

лам безпеки та надає їм інструкції у разі виникнення надзвичайних ситуацій. У Кривому Розі працівники патрульної поліції разом з військовими АТО реалізують фотопроєкт про дітей з аутизмом, що постраждали внаслідок конфлікту на Сході України [14]. У Черкасах та Дніпрі проводяться курси самооборони для жінок, де тренерами виступають поліцейські [7]. Одеський відділ патрульної поліції долучився до еко-проєкту молодіжної організації “Синергія”, учасники якої розповідають про захист навколишнього середовища учням шкіл та студентам [14]. У Полтаві в рамках проєкту “Кава з поліцейськими” громадяни мають можливість у неформальній атмосфері поспілкуватись з представниками Національної поліції, а також дізнатися про особливості їхньої роботи та про безпеку в місті [16]. У Тернополі активно функціонує проєкт “Вікенд з поліцією”, у рамках якого місцеві жителі грають з правоохоронцями у футбол, влаштовують квести й дитячі змагання [14]. Також у багатьох містах України патрульні Національної поліції здійснюють просвітницьку та роз’яснювальну роботу в дитячих будинках та будинках-інтернатах.

У зв’язку з необхідністю надання безпечних умов проживання громадян у багатьох містах та областях України з’являються стратегії безпеки, які є складовими стратегії розвитку міст, зокрема: у Вінниці до 2020 р. [12], в Одесі до 2022 р. [11], а в Києві до 2025 р. [13]. Зазначимо, що на місцевому рівні проводиться аналіз роботи відділків поліції з метою оптимізації їх діяльності та визначення потреб населення цих регіонів, на основі яких органами влади розробляються й ухвалюються відповідні програми безпеки.

Крім цього поліція реалізовує проєкти, що спрямовані на спільну роботу громад та поліції для створення безпечного середовища, такі як “Сусідська варта” [15], “ПОЛіС” [3], “Безпечне місто” [2] та ін.

Висновки та пропозиції. У процесі проведеного дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду реалізації концепції Community Policing було зроблено висновки та сформулювати низку рекомендацій.

1. Основні принципи, функції та засади діяльності органів забезпечення правопорядку, які були сформовані Р.Пілом, та застосовані в різних країнах світу (наприклад у США, Великобританії, Кенії, Індії та Японії) є ідентичними, однак містять певні відмінності, що пов’язані з політичними, соціально-економічними, історичними та культурними особливостями країн. Незважаючи

на це, їх спільною метою є налагодження відповідальних та взаємовигідних відносин між поліцією та громадою для гарантування безпечного життя кожного її члена. Для досягнення цієї мети необхідно проводити спільне навчання поліцейських і громадян, не уникаючи відкритих діалогів і незручних питань, а також сумісного вирішення безпекових завдань територіальних громад. Національна поліція повинна кожного дня доводити суспільству, що вона здатна чесно і відкрито працювати на благо кожної громади, кожного населеного пункту. На нашу думку, взаємоповага є основою для співпраці, тому дуже важливо з раннього віку розповідати дітям наскільки потрібно, необхідною та відповідальною є робота поліцейського. Крім того, громада повинна надавати всебічну допомогу працівникам поліції, а органи місцевої влади розробляти та ухвалювати необхідні муніципальні стратегії (програми) безпеки.

2. Для забезпечення ефективної роботи Національної поліції в Україні, необхідно врахувати досвід США в частині децентралізації її діяльності, яка стане більш гнучкою та прозорою. Також слід задіяти досвід Японії щодо впровадження інституції кобанів, адже постійна присутність поліції на невеликій території сприятиме ефективній протидії злочинності в комплексі із застосуванням традиційного патрулювання, яке зазвичай проходить за визначеним маршрутом в чітко встановлені проміжки часу. Дуже важливим є і впровадження сучасних та інноваційних цифрових сервісів для здійснення ефективної боротьби з новими різновидами злочинів.

3. На наш погляд, корисним для України стане досвід Кенії в частині співпраці органів правопорядку з патріотично налаштованими громадянами на умовах волонтерства. Історично так склалось, що в нашій країні рівень довіри до поліції з боку громадян є дуже низьким, тому саме волонтерство повинно згуртувати членів громад навколо місцевих представників органів правопорядку, що, у свою чергу, дасть змогу поліції ефективніше працювати, а громадянам безпосередньо брати участь у її роботі. Як показує досвід Кенії, це позитивно вплине на рівень безпеки в громадах та країні в цілому. Зазначимо, що враховуючи досвід багатьох країн, в Україні волонтерами можуть стати звичайні громадяни, які не мають кримінального минулого та особистих комерційних інтересів у сферах яких вони бажають здійснювати волонтерську діяльність. Крім цього варто ввести обмеження щодо їх участі в діяльності різних політичних сил.

Список використаних джерел

1. Бакуменко В. Д. Державно-управлінський процес / В. Д. Бакуменко // Енциклопедичний словник з державного управління / [уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна]. – Київ : НАДУ, 2010. – С. 164.
2. Безпечне місто: використання інтелектуальних технологій для громадської безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/science/10088759-bezpechne-misto-vikoristannya-intelektualnih-tehnologiy-dlya-gromadskoj-bezpeki.html>.
3. В Чернігові починає працювати "ПОЛІС" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bibli-kotsubynskogo.edukit.cn.ua/novini_biblioteki/id/767/vn/%D0%92-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%94-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D1%96%D0%A1.
4. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади : монографія / В. С. Куйбіда, О. В. Карпенко, А. В. Дуда [та ін.] ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. В. Карпенка. – Київ : ЦП "Компринт", 2018. – 364 с.
5. Карпенко О. В. Сучасні безпекові імперативи реалізації державної інформаційної політики України / О. В. Карпенко // Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Київ, 24 трав. 2017 р.). – Київ : Нац. акад. СБУ, 2017. – С. 57–59.
6. Методичні рекомендації щодо проведення просвітницько-профілактичних занять з учнями 1–11 класів за програмою "Школа і поліція" [Електронний ресурс] / за заг. ред. Т. Журавель, К. Новохатня, А. Шмалько. – Режим доступу: http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/SEPSH/program-shkolnyiy-ofitser-politsii/Metod_rekom_polic.pdf
7. Павловська О. Патрульні копії Дніпра влаштували популярні курси самооборони для жінок [Електронний ресурс] / О. Павловська. – Режим доступу: <https://ru.tsn.ua/ukrayina/patrulnye-kopy-dnepra-ustroili-populyarnye-kursy-samooborony-dlya-zhenschin-789194.html>.
8. Почепцов Г. Информационная политика и безопасность современных государств [Электронный ресурс] / Г. Почепцов. – Режим доступа: <https://psyfactor.org/psyops/infowar6.htm>.
9. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 02 лип. 2015 р. від № 580-VIII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
10. Світлова Н. "Шкільний офіцер поліції" – у Дніпрі копії взялися проводити спеціальні уроки [Електронний ресурс] / Н. Світлова, А. Ковбаса. – Режим доступу: <https://www.5.ua/regiony/shkilnyi-ofitser-politsii-u-dnipri-kopy-vzialysia-provodyty-spetsialniuroky-167591.html>.

References

1. Bakumenko V. D. Derzhavno-upravlinskyi protses / V. D. Bakumenko // Entsiklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia / [uklad.: Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in. ; za red. Yu. V. Kovbasiuka, V. P. Troshchynskoho, Yu. P. Surmina]. – Kyiv, 2010. – S. 164.
2. Bezpechne misto: vykorystannia intelektualnykh tekhnolohii dlia hromadskoi bezpeky. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.unian.ua/science/10088759-bezpechne-misto-vikoristannya-intelektualnih-tehnologiy-dlya-gromadskoj-bezpeki.html> (Accessed 20.09.2018).
3. V Chernihovi pochynaie pratsiuvaty "POLIS" [Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: http://bibli-kotsubynskogo.edukit.cn.ua/novini_biblioteki/id/767/vn/%D0%92-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%94-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D1%96%D0%A1/ (Accessed 19.09.2018).
4. Informatsiino-komunikatyvna diialnist orhaniv publichnoi vlady : monohrafiia / V. S. Kuibida, O. V. Karpenko, A. V. Duda [ta in.] ; za zah. red. V. S. Kuibidy, O. V. Karpenka. – Kyiv : TsP "Komprynt", 2018. – 364 s.
5. Karpenko O. V. Suchasni bezpekovi imperatyvy realizatsii derzhavnoi informatsiinoi polityky Ukrainy / O. V. Karpenko // Aktualni problemy upravlinnia informatsiinoiu bezpekoiu derzhavy : zb. materialiv nauk.-prakt. konf., (Kyiv, 24 trav. 2017 r.). – Elektron. dani. – Kyiv : Nats. akad. SBU, 2017. – S.57-59.
6. Metodychni rekomendatsii shchodo provedennia prosvitnytsko-profilaktychnykh zaniat z uchniamy 1-11 klasiv za prohramoiu "Shkola i politsiia" za zah. Red.. Zhuravel T., Novokhatnia K., Shmalko A. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/SEPSH/program-shkolnyiy-ofitser-politsii/Metod_rekom_polic.pdf (Accessed 05.10.2018).
7. Pavlovska O. Patrulni kopy Dnipra vlashtuvaly populiarni kursy samooborony dlia zhinok.[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ru.tsn.ua/ukrayina/patrulnye-kopy-dnepra-ustroili-populyarnye-kursy-samooborony-dlya-zhenschin-789194.html> (Accessed 05.09.2018).
8. Pocheptsov H. Ynformatsionnaia polytyka y bezopasnost sovremennykh hosudarstv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://psyfactor.org/psyops/infowar6.htm>
9. Pro Natsionalnu politsiiu. Zakon Ukrainy vid №580-VIII vid 02.07.2015 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (Accessed 10.08.2018).
10. Svitlova N., Kovbasa A., "Shkilnyi ofitser politsii" – u Dnipri kopy vzialysia provodyty spetsialni uroky [Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://www.5.ua/regiony/shkilnyi-ofitser-politsii-u-dnipri-kopy-vzialysia-provodyty-spetsialniuroky-167591.html> (Accessed 11.09.2018).

11. Стратегія економічного і соціального розвитку Одеса-2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://omr.gov.ua/images/File/DODATKI2013/strategia.pdf>.
12. Стратегія розвитку Вінниця – 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/SiteAssets/Lists/StrategyVinn2020/Default/%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%AF%20%D0%92%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%98%D0%A6%D0%AF-2020.pdf>.
13. Стратегія розвитку міста Києва – 2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.kievcity.gov.ua/files/2017/8/18/Strategie_nouvelle_edition.pdf.
14. Тарасова М. Новий підхід у роботі Нацполіції. Що змінив СоР за рік [Електронний ресурс] / М. Тарасова, А. Багній, Л. Янкін. – Режим доступу: <https://lifepravda.com.ua/society/2017/07/3/225049/>.
15. У Києві запрацює “Сусідська Варта” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrainepravo.com/news/ukraine/u-kyievi-zapratsyuye-susidska-varta>.
16. У Полтаві городяни пили каву з поліцейськими [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poltava.depo.ua/ukr/poltava/u-poltavi-gorodyani-pili-kavu-z-policeyskimi-20170312534963>.
17. Школа і поліція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://patrol.police.gov.ua/2016/09/01/vidsogodni-u-4-mistah-ukrayiny-startuvala-programa-shkola-i-politsiya/>.
18. Иванов А. А. История государства и права зарубежных стран / А. А. Иванов. – М. : Юнити-Дана, 2012. – 343 с.
19. Ходатенко Е. Н. Гражданская полиция в Индии, ее организация и управление / Е. Н. Ходатенко // Вестн. Москов. ун-та МВД России. – 2009. – № 11.
20. Япония : справочник / сост. В. Н. Еремин. – М. : Республика, 1992. – С. 105.
21. Friedmann R. R. Community Policing: Comparative Perspectives and Prospects/ Friedmann R. R. – N. Y. : St Martin's Press, 1992. – P. 4.
22. Friends of police [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.friendsofpolice.org/>.
23. Haring, Sidney, Policing in a Class Society: The Experience of American Cities, 1865-1915, New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 1983.
24. Jones Trevor. Plural policing. Trevor Jones, Tim Newburn. – Routledge, 2006. – С. 232-233.
25. Kenya Police Service [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kenyapolice.go.ke/pages/links/27-about-us/69-community-policing.html>.
26. Makkala Sahayavani [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bcpparihar.org/makkala-sahayavani/>.
27. Nagle M. Sir Robert Peel's nine principles of policing [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nytimes.com/2014/04/16/nyregion/sir-robert-peels-nine-principles-of-policing.html>.
11. Stratehiia ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Odesa-2022 [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://omr.gov.ua/images/File/DODATKI2013/strategia.pdf> (Accessed 13.09.2018).
12. Stratehiia rozvytku Vynnytsia – 2020. [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <http://www.vmr.gov.ua/TransparentCity/SiteAssets/Lists/StrategyVinn2020/Default/%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%D0%AF%20%D0%92%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%98%D0%A6%D0%AF-2020.pdf> (Accessed 13.09.2018).
13. Stratehiia rozvytku mista Kyieva – 2025. [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: https://www.kievcity.gov.ua/files/2017/8/18/Strategie_nouvelle_edition.pdf (Accessed 15.09.2018).
14. Tarasova M., Bahniy A., Yankina L. Novyi pidkhid u roboti Natpolitsii. Shcho zminyv SoR za rik. [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <https://lifepravda.com.ua/society/2017/07/3/225049/>
15. U Kyievi zapratsiuie “Susidska Varta” [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <http://ukrainepravo.com/news/ukraine/u-kyievi-zapratsyuye-susidska-varta/>
16. U Poltavi horodiany pyly kavu z politseiskymy. [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <https://poltava.depo.ua/ukr/poltava/u-poltavi-gorodyani-pili-kavu-z-policeyskimi-20170312534963> (Accessed 15.09.2018).
17. Shkola i politsiia [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <http://patrol.police.gov.ua/2016/09/01/vidsogodni-u-4-mistah-ukrayiny-startuvala-programa-shkola-i-politsiya/> (Accessed 15.09.2018).
18. Ivanov A. A. Istoriya gosudarstva i prava zarubezhnykh stran/ A.A.Ivanov. – M. : Yuniti-Dana, 2012. – 343 s.
19. Hodatenko E. N. Grazhdanskaya politsiya v Indii ee organizatsiya i upravlenie / E. N. Hodatenko // Vesnik Moskovskogo universiteta MVD Rosii. 2009 – # 11
20. Yaponiya : spravochnik / sost. V. N. Eremin. – M.: Respublika, 1992. – S.105.
21. Friedmann R. R. Community Policing: Comparative Perspectives and Prospects/ Friedmann R. R. – N. Y. : St Martin's Press, 1992. – P. 4.
22. Friends of police [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <https://www.friendsofpolice.org/> (Accessed 15.09.2018).
23. Haring, Sidney, Policing in a Class Society: The Experience of American Cities, 1865-1915, New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 1983.
24. Jones Trevor. Plural policing. Trevor Jones, Tim Newburn. – Routledge, 2006. – С.232-233.
25. Kenya Police Service [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <http://www.kenyapolice.go.ke/pages/links/27-about-us/69-community-policing.html> (Accessed 14.08.2018).
26. Makkala Sahayavani [Elektronnyi resurs].- Rezhym dostupu: <http://bcpparihar.org/makkala-sahayavani/> (Accessed 16.08.2018).
27. Nagle M. Sir Robert Peel's nine principles of policing [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.nytimes.com/2014/04/16/nyregion/sir-robert-peels-nine-principles-of-policing.html> (Accessed 18.08.2018).

28. Nakahara Hidenori. The Japanese police / Hidenori Nakahara // Journal of Criminal Law and Criminology. – 1956. – Vol. 46. – Issue 4. – P. 583–594.
29. Patteson J. Community Policing: Learning the lessons of history [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lectlaw.com/files/cjs07.htm>.
30. Potter G. The History of Policing in the United States / Dr. Gary Potter. – [S.l. :s.n.]. – P.16.
31. Saleem M. A. The Indian Police Journal. – 2006. – Vol. LIII. – No. 3 (July-September). – P. 72.
32. Saptarshi R. Delhi's new all-female motorbike police unit drive down street harassment against women [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/07/19/delhis-new-all-female-motorbike-police-unit-drive-street-harassment/>.
33. The Japanese Koban System and Resident's Trust [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.japan.go.jp/tomodachi/2016/spring2016/sharing_police_model.html.
34. Trojanowicz R. Community Policing: How to get it started. Cincinnati / R. Trojanowicz, B. Bucqueroux. – OH : Anderson, 1994. – P. 6.
35. Wilson O. W. Police Administration / O. W. Wilson – New York : McGraw-Hill, 1950. – P. 540.
28. Nakahara Hidenori. The Japanese police / Hidenori Nakahara // Journal of Criminal Law and Criminology. – 1956. – volume 46. – Issue 4. – P. 583-594.
29. Patteson J. Community Policing: Learning the lessons of history [Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://www.lectlaw.com/files/cjs07.htm> (Accessed 12.09.2018).
30. Potter Gary .The History of Policing in the United States/ Dr. Gary Potter. – [S.l. :s.n.]. – P.16.
31. Saleem M.A. The Indian Police Journal – 2006 – Vol. LIII – No. 3 (July-September). – P. 72.
32. Saptarshi R. Delhi's new all-female motorbike police unit drive down street harassment against women [Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/07/19/delhis-new-all-female-motorbike-police-unit-drive-street-harassment/> (Accessed 20.09.2018).
33. The Japanese Koban System and Resident's Trust [Elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: https://www.japan.go.jp/tomodachi/2016/spring2016/sharing_police_model.html (Accessed 15.09.2018).
34. Trojanowicz R. Community Policing: How to get it started. Cincinnati /Trojanowicz R., Bucqueroux B. – OH : Anderson, 1994. – P. 6.
35. Wilson O.W. Police Administration / Wilson O.W – New York : McGraw-Hill, 1950. – P. 540.

Шайхет Сергій Олегович,

Головне управління Національної поліції в Одеській області,
аспірант кафедри інформаційної політики та цифрових технологій,

Національна академія державного управління при Президентіві України,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Карпенко Юлія Василівна,

Адміністрація Держспецзв'язку України,
аспірант кафедри публічного управління та публічної служби,

Національна академія державного управління при Президентіві України,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Шайхет С. О. Концепція Community Policing як інструмент ефективної взаємодії національної поліції, місцевих органів влади та громад: український та зарубіжний досвід впровадження / С. О. Шайхет, Ю. В. Карпенко // Вісн. НАДУ. Серія "Державне управління". – 2018. – № 4 (91). – С. 78–86.

Стаття надійшла: 25.10.2018

Схвалено до друку: 02.11.10.2018

Shaikhet, Serhii O.,

General Directorate of the National Police in the Odessa region,
postgraduate student of the Department of Information Policy and digital technologies,

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine

Email: dr.karpenko@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4814-775X

Karpenko, Yuliia V.,

Administration of the State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine,
postgraduate student of the Department of Public Administration and Civil Service,

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine

Email: usia_k@ukr.net

ORCID: 0000-0001-9169-7576

Citation: Shaikhet, S. O., Karpenko, Y. V (2018). Kontseptsiya Somnunity Policing yak instrument efektyvnoyi vzayemodiyi natsional'noyi politsiyi, mistsevykh orhaniv vlady ta hromad: ukrayins'kyy ta zarubizhnyy dosvid vprovadzhennya [Community policing concept as an instrument for efficient interaction of national police, local authorities and public: ukrainian and foreign experience of implementation]. *Bulletin of the NAPA, Series "Public Administration"*, 4 (91), 78–86.

Article arrived: 25.10.2018

Accepted: 02.11.10.2018